

**Eesti
Taimekasvatuse
Instituut**

Kartuli mahekatsetest ETKIs

Terje Tähtjärv
terje.tahtjarv@etki.ee

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Kartuli mahekatsed ETKIs:

- ❖ ESTLAT projekti mahekartulikatsed 2009–2013
- ❖ RUP katsed 2018–2020
- ❖ Aretuskatsed 2021<

RUP katsete eesmärk

Mahepõllumajanduses Eestis
kasutamiseks sobivate sortide otsimine ja
katsetamine

Mahekatse 2018
Foto Anu Toe

RUP katsete metoodika

- ❖ 14 katseliiget (sordid ja aretised)
- ❖ rajati 3 korduses
- ❖ kasutati mahe väetist Must pärl
- ❖ samaaegselt rajati võrdluseks tavakatse samade katseliikmetega

Mahekatsel tehtud tööd 2018

- ❖ Eelviljaks ristik, mis künti sügisel
- ❖ 3. mai kultiveerimine ja libistamine
- ❖ 17. mai sügvekobestus
- ❖ 21. mai kultiveerimine + vagude ajamine + katse panek + vakku Must Pärl vätis
- ❖ 31. mai I muldamine
- ❖ 5. juuni äestamine
- ❖ 25. juuni II muldamine
- ❖ 4. juuli kõplamine
- ❖ 17. september koristus

Maheväetis Must pärl ehk BIOCAT G

- ❖ orgaanilised ained 75%
- ❖ huumus ja fulvihapped kokku 29%

- ❖ N 10%-K5%-S8,5%

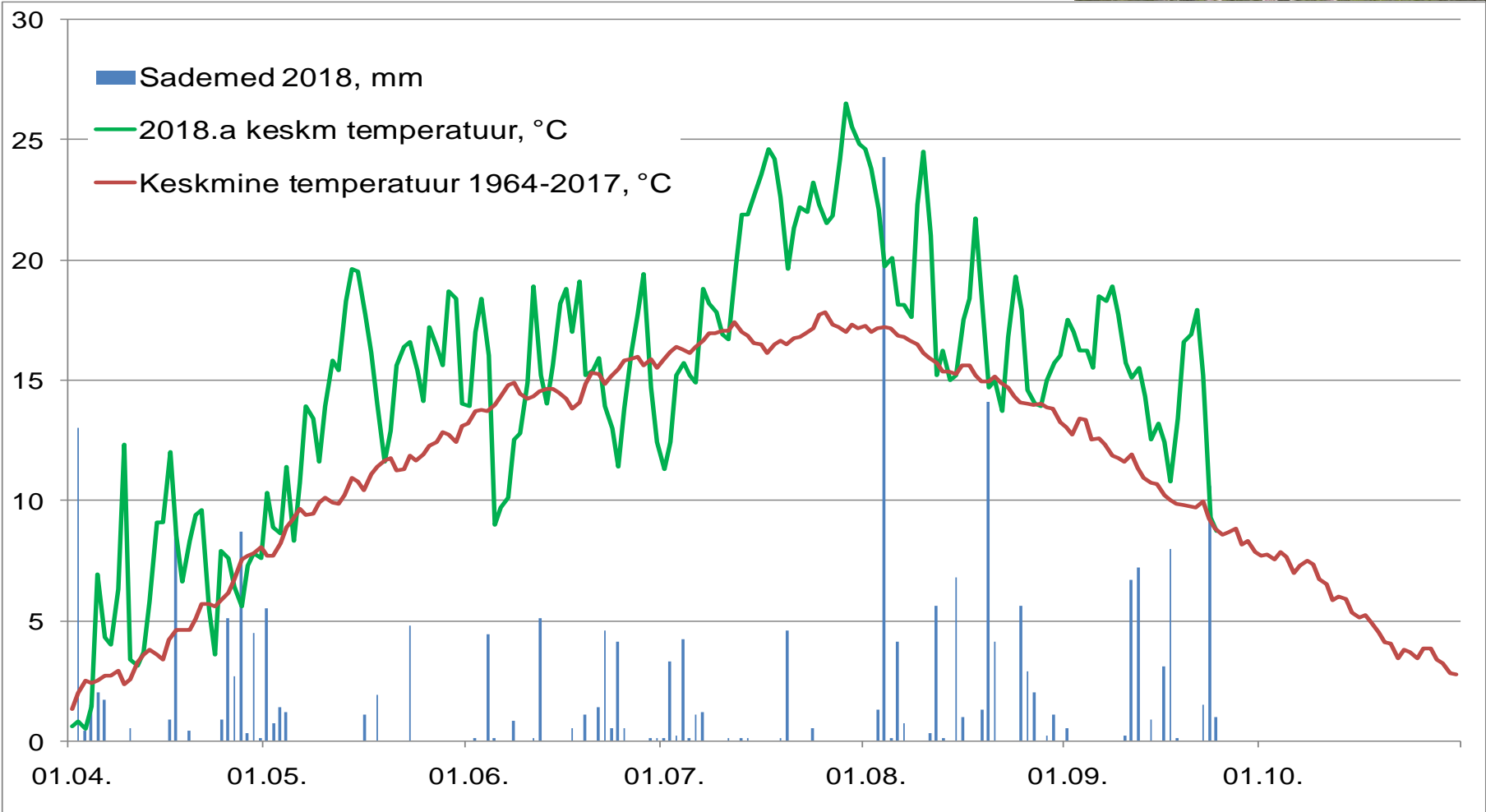

Tava kartulikatsete metoodika 2018–2020

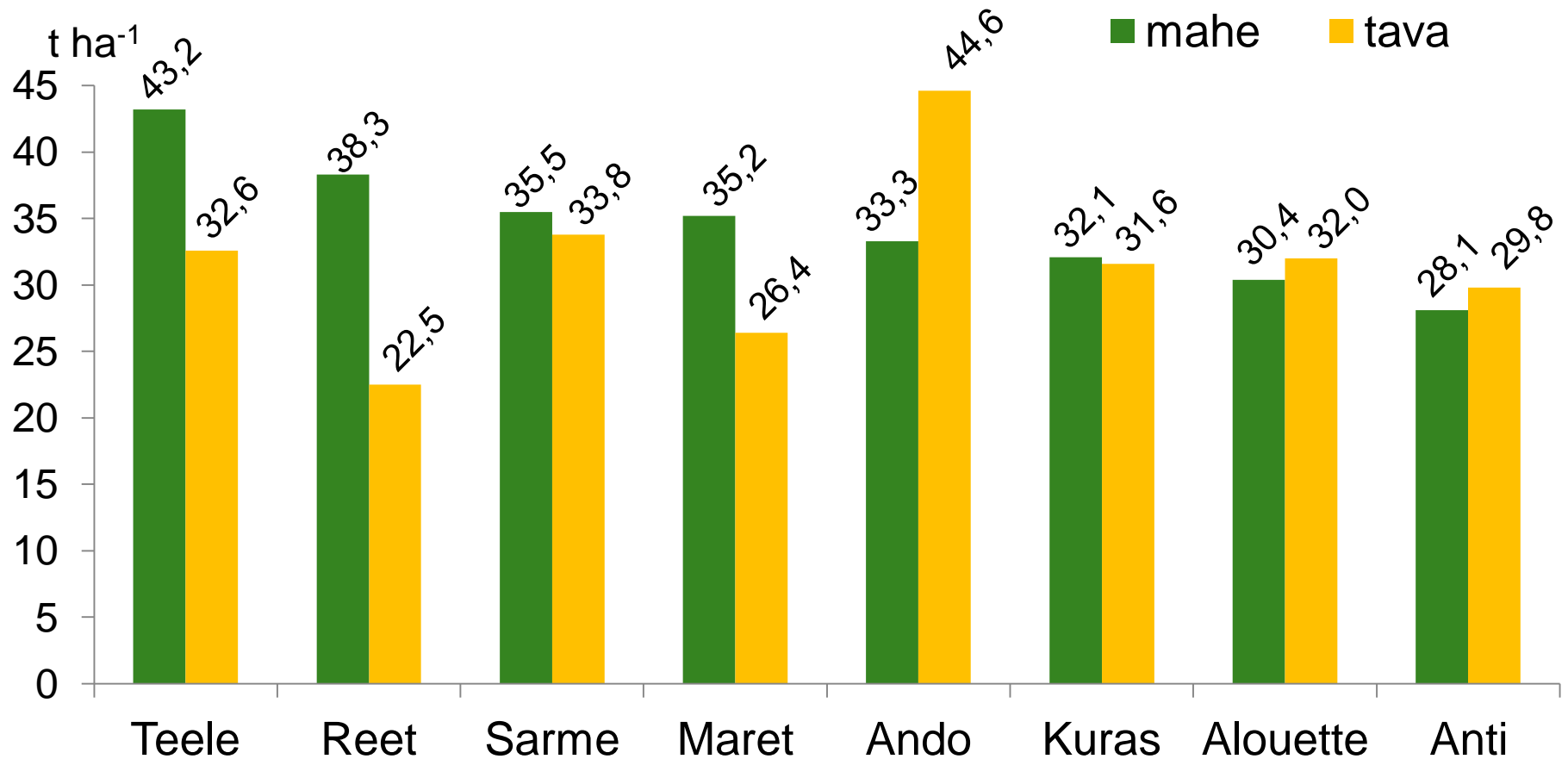
- ❖ 14 katseliiget, 3 korduses
- ❖ eelviljadeks talinisu, ristik, kaer
- ❖ sügiskünd
- ❖ kultiveerimine + libistamine, sügavkobestus
- ❖ väetis Cropcare 13:11:18 500 kg ha⁻¹
- ❖ kultiveerimine
- ❖ vagude ajamine katsepanek
- ❖ vakku Cropcare 8:11:23 400 kg ha⁻¹
- ❖ muldamine, äestamine, muldamine
- ❖ umbrohutõrje Titus 50 g ha⁻¹
- ❖ putukatõrjet 5 korda erinevate preparaatidega
- ❖ lehemädanikutõrje 1 kord
- ❖ koristus

Ilmastik 2018 Jõgeval

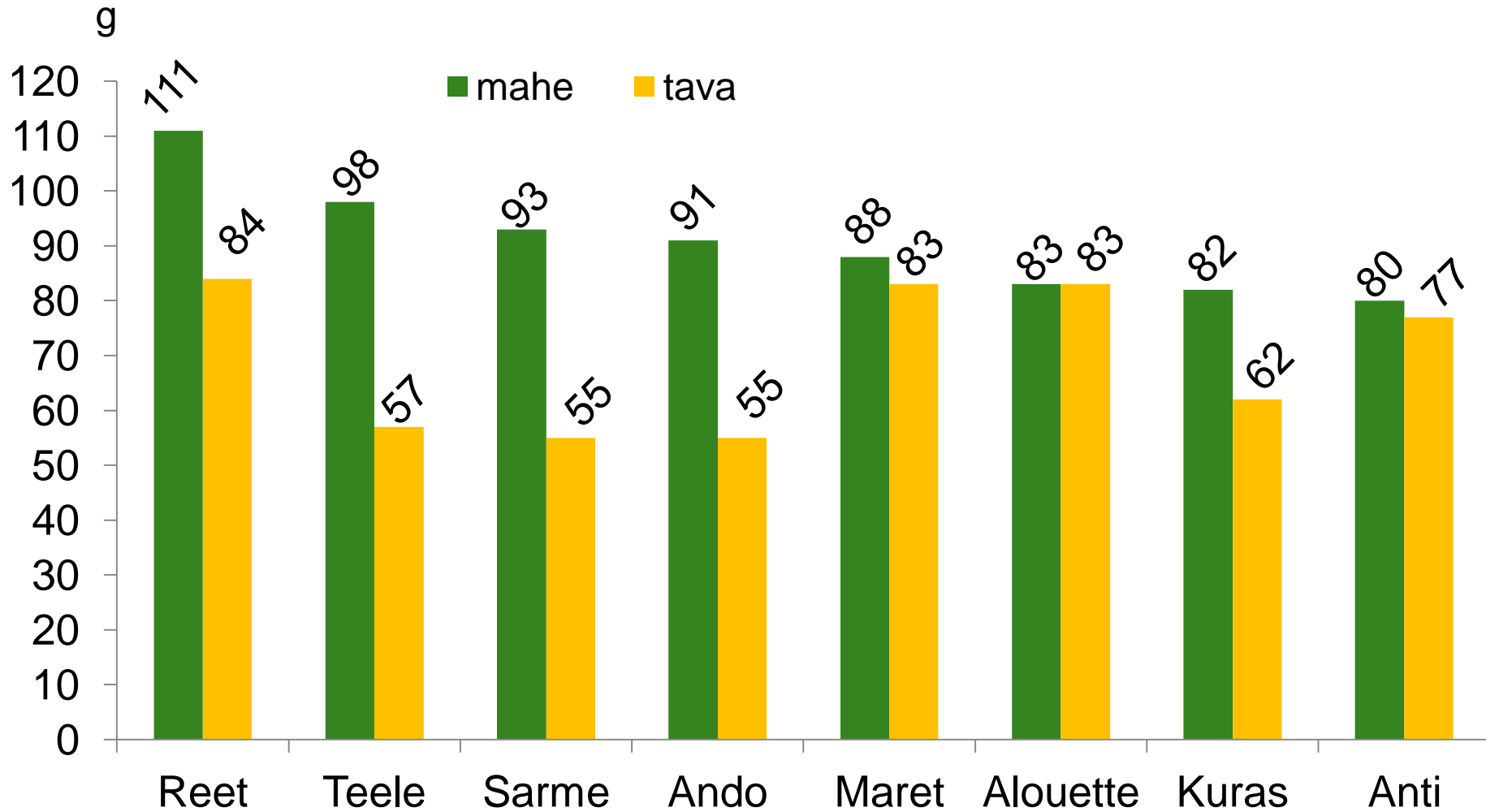

Keskmised mugula saagid 2018 a

Keskm	33,4	31,7
LSD	4,08	5,1

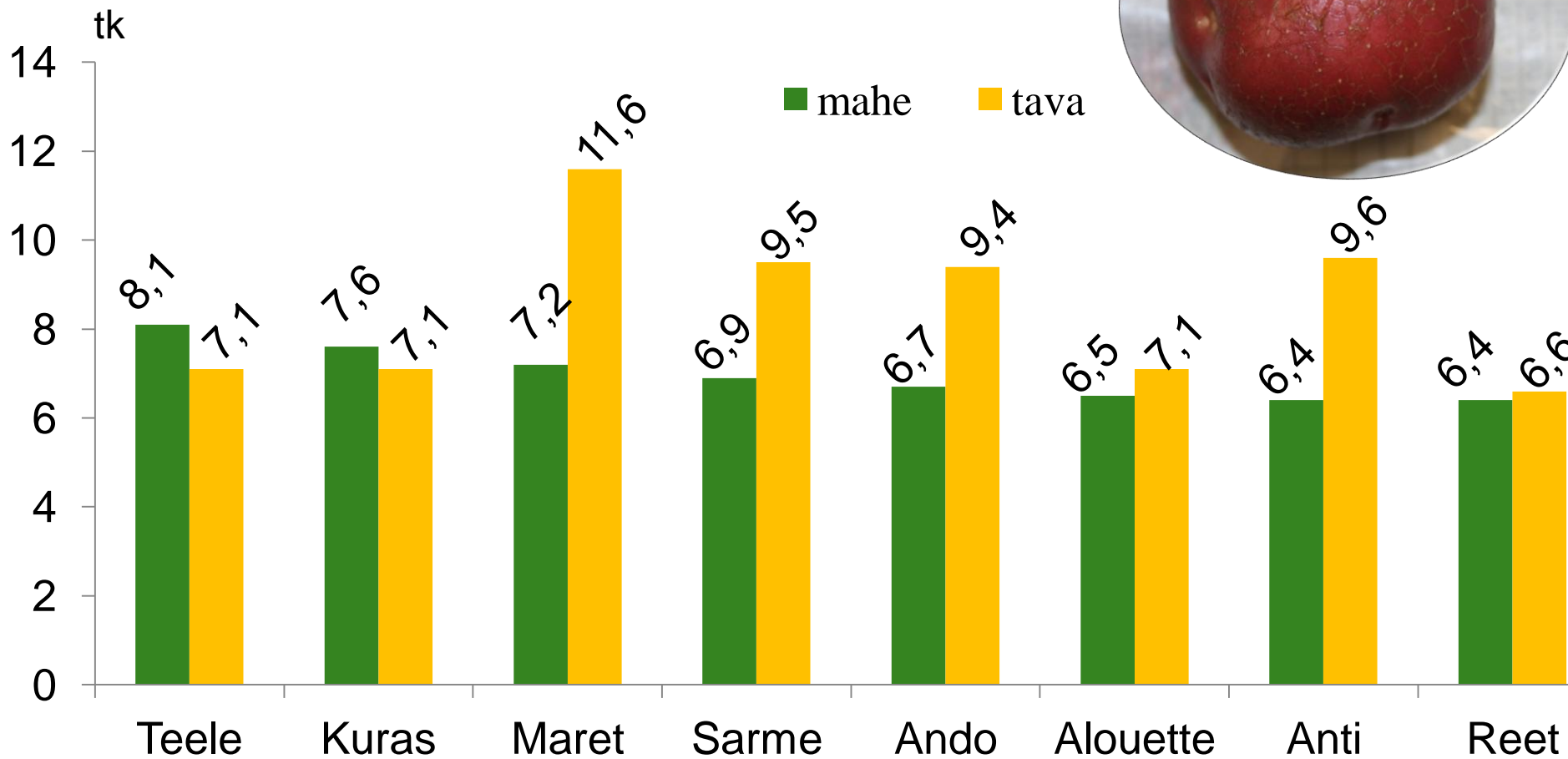
Keskmised mugula massid 2018 a

Keskm 84,3 73,9

LSD 12,6 12,1

Keskmine mugulate arv pesas 2018 a

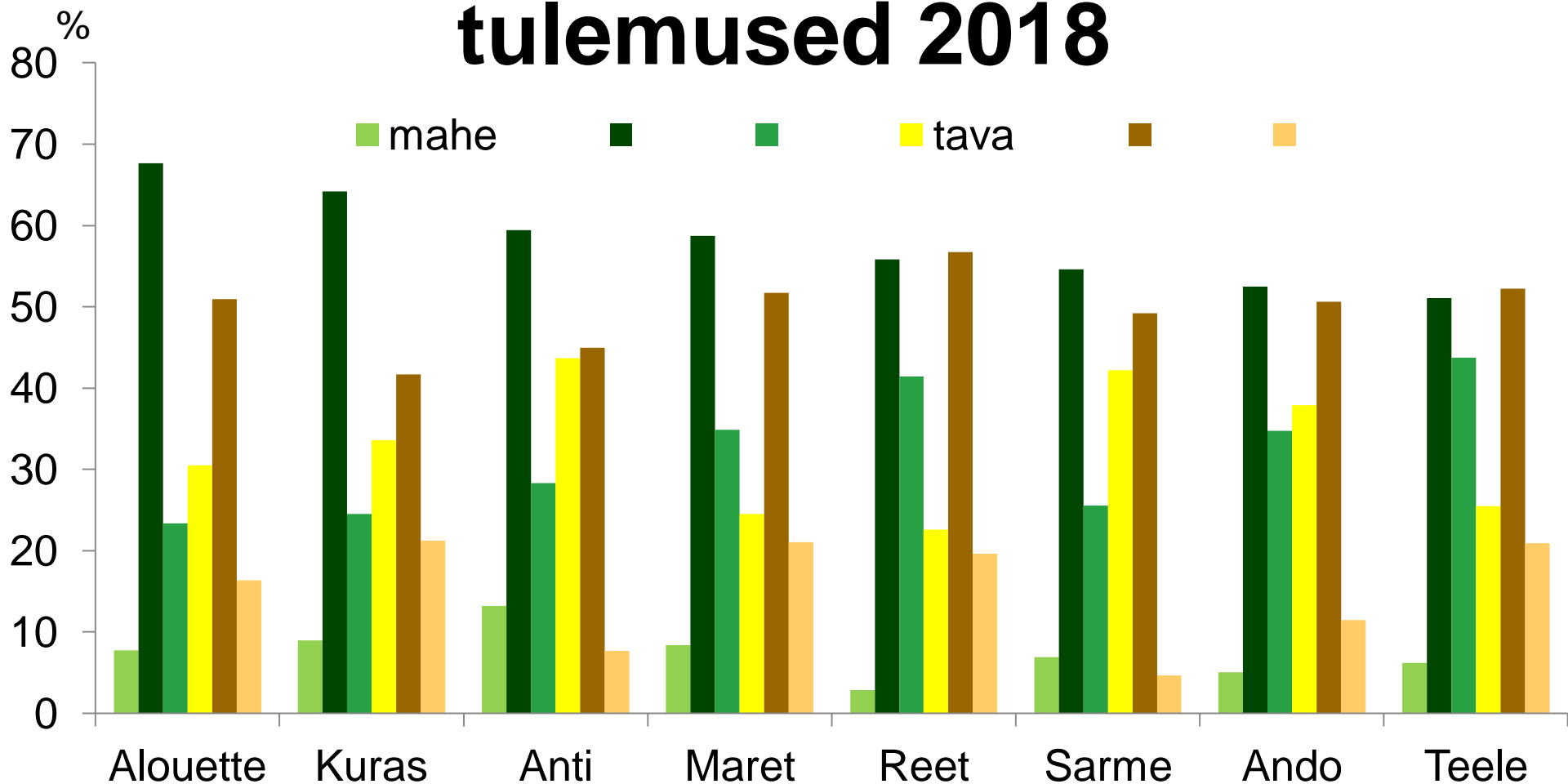
Keskm   7,4   8,1
LSD   1,0   1,6

Mugulate struktuurianalüüsi metoodika

- ❖ < 45 mm; 45–60 mm; >60 mm
- ❖ loetakse fraktsioonide mugulad
- ❖ fraktsioonid kaalutakse eraldi
- ❖ arvutatakse saagistruktuuri %

Mugulate struktuurianalüüsi tulemused 2018

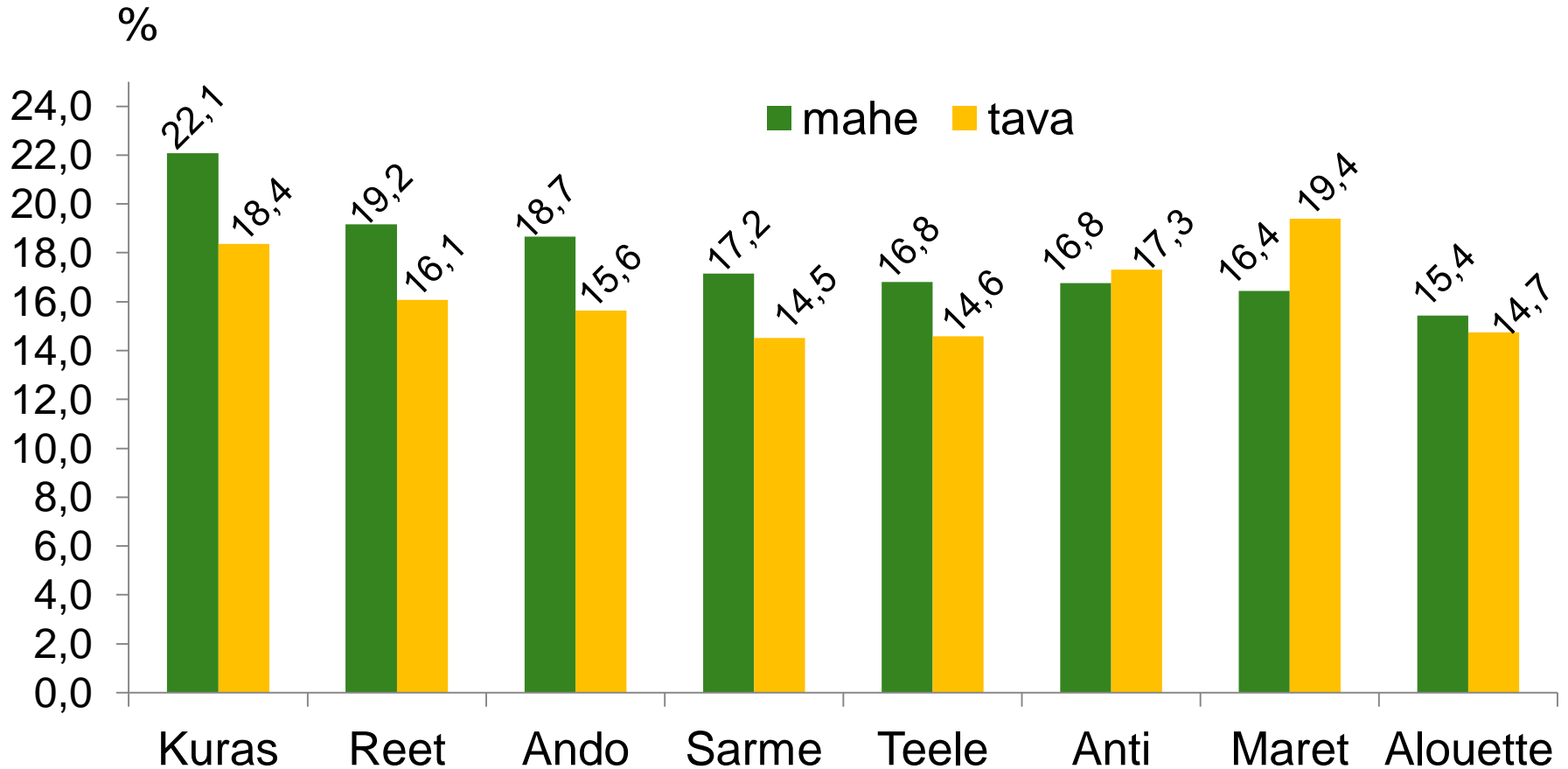
	mahe			tava		
Keskm	8,7	60,9	27,8	32,6	49,5	15,2
LSD	3,6	8,7	8,3	9,4	10,7	10,4

Mugulate kvaliteedi omaduste määramine

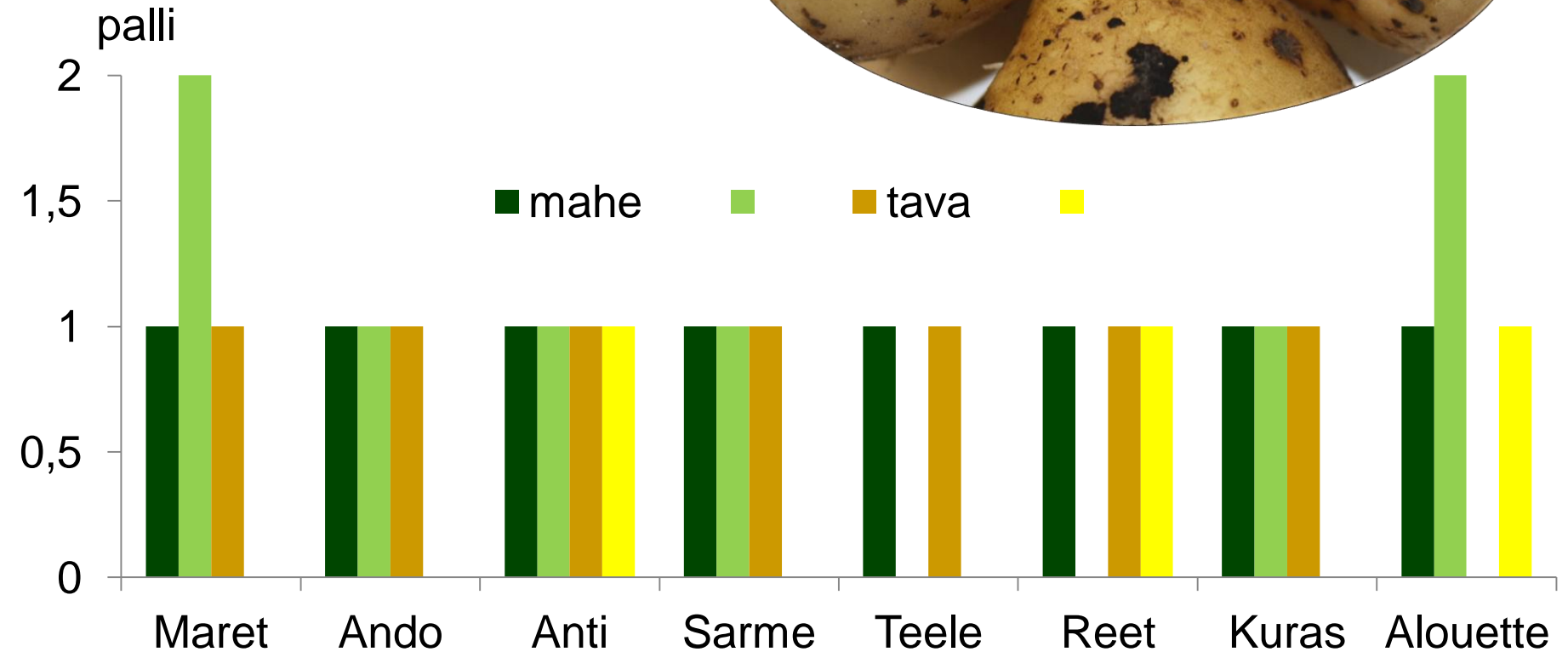
- ❖ tärklise sisaldus
- ❖ mugula kirjeldus
- ❖ mugula haigused
- ❖ mugula kvaliteet

Mugulate tärklise sisaldus 2018

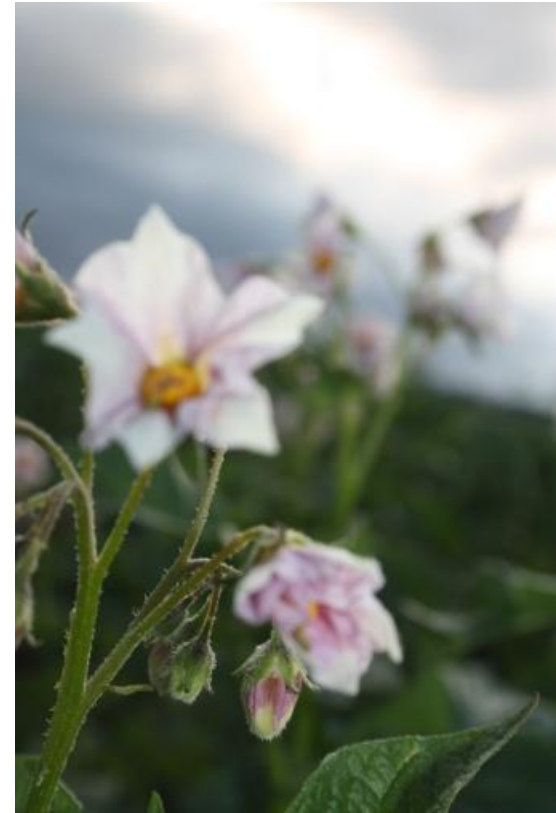

Mugulate nakatumine hariliku ja mustkärnaga 2018

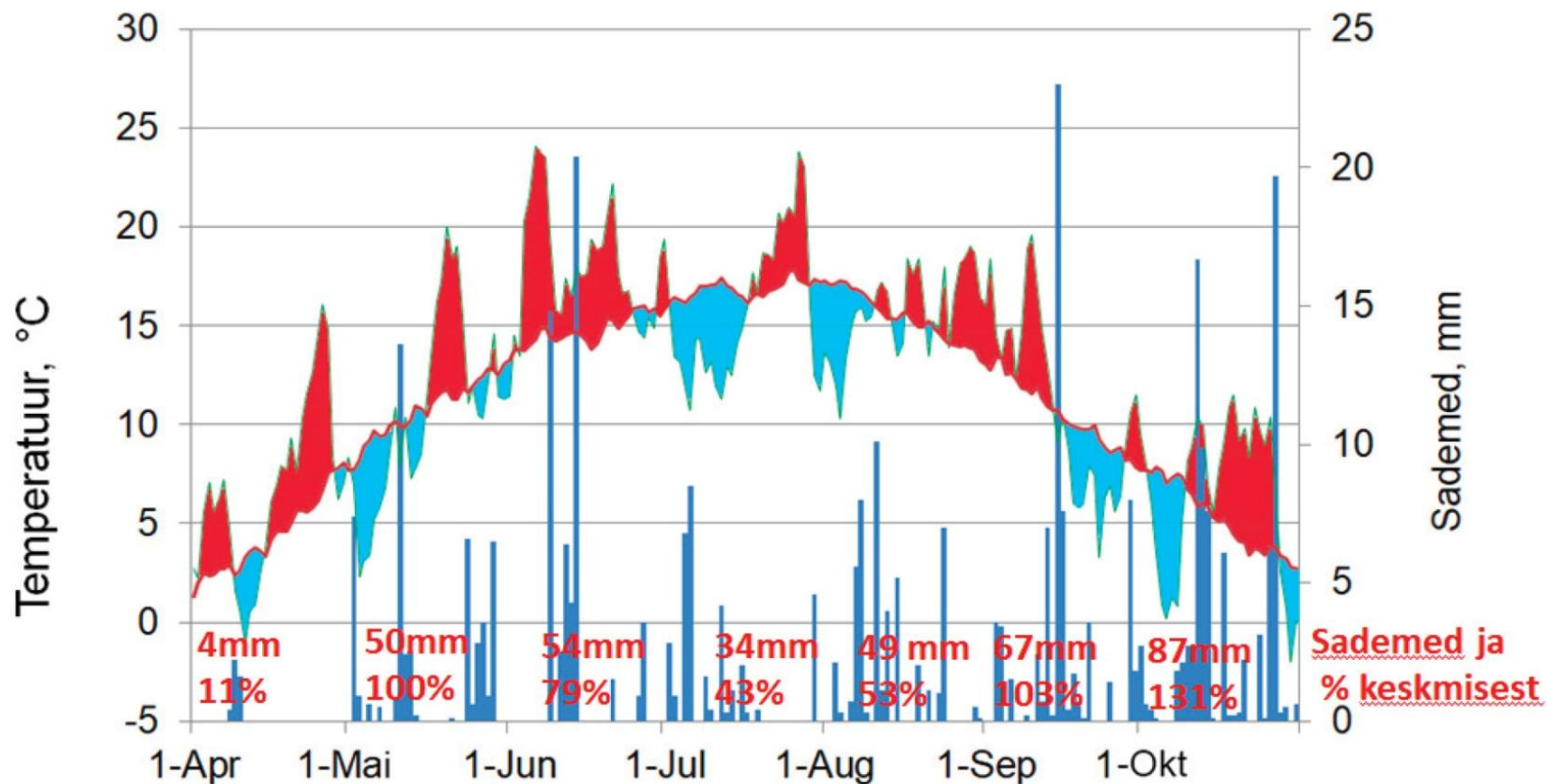

Mahekatsetel tehtud tööd 2019

- ❖ Eelvilja ristiku küнд sügisel
- ❖ 16. aprill kultiveerimine ja libistamine
- ❖ 8. mai sügavkobestus
- ❖ 14. mai kultiveerimine
- ❖ 15. mai vagude ajamine + katse panek + vakku Must Pärli väetis
- ❖ 30. mai I muldamine
- ❖ 31. mai äestamine
- ❖ 7. juuni II muldamine
- ❖ 11. juuni II äestamine
- ❖ 17. juuni kõplamine (ilmusid kartulimardikad)
- ❖ 18. juuni III muldamine
- ❖ 23. september koristus

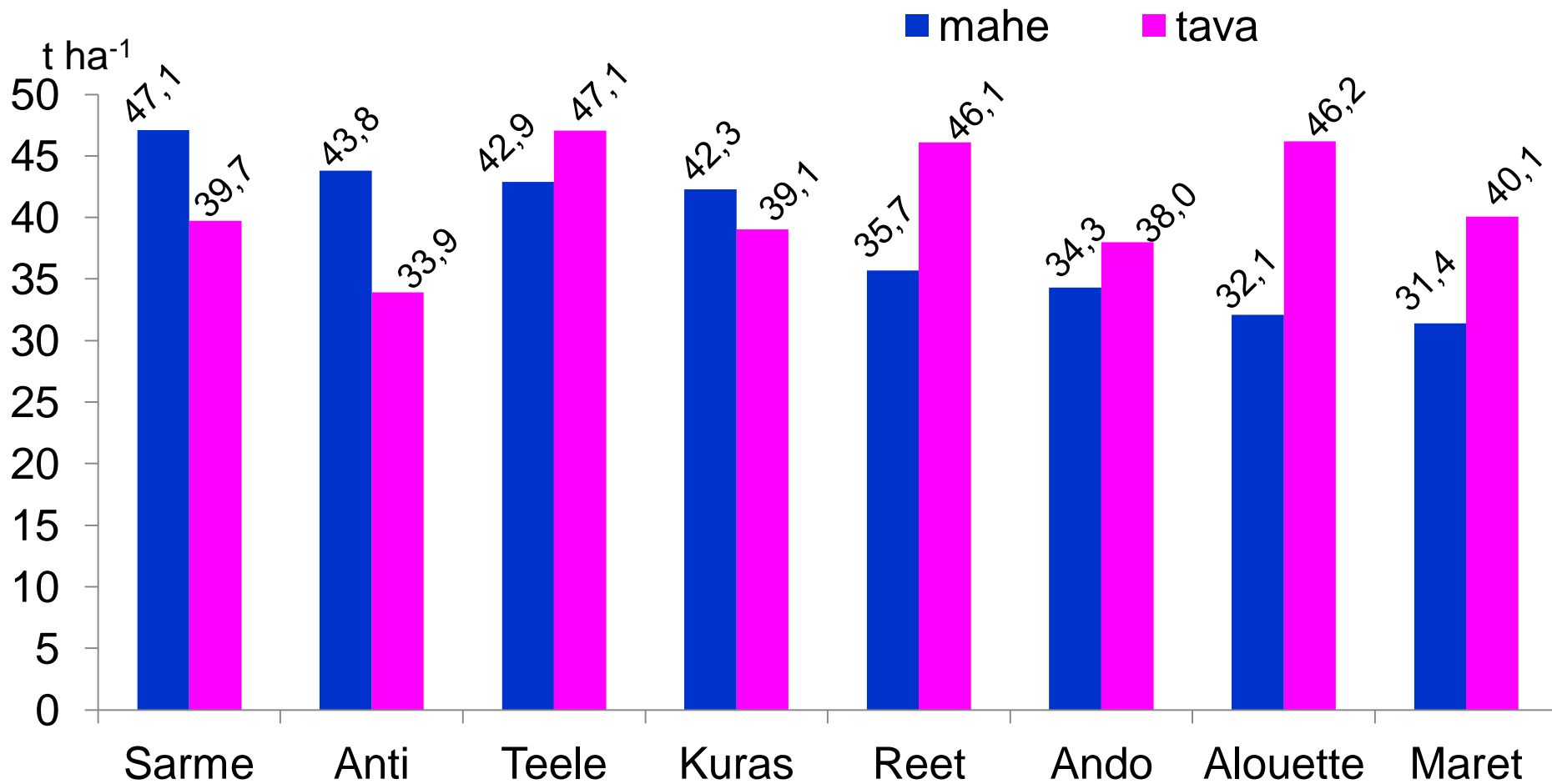

Ilmastik 2019 Jõgeval

Joonis 1. 2019. a keskmine õhutemperatuur Jõgeval võrreldes 1964-2016. a keskmisega ja sademete hulk.

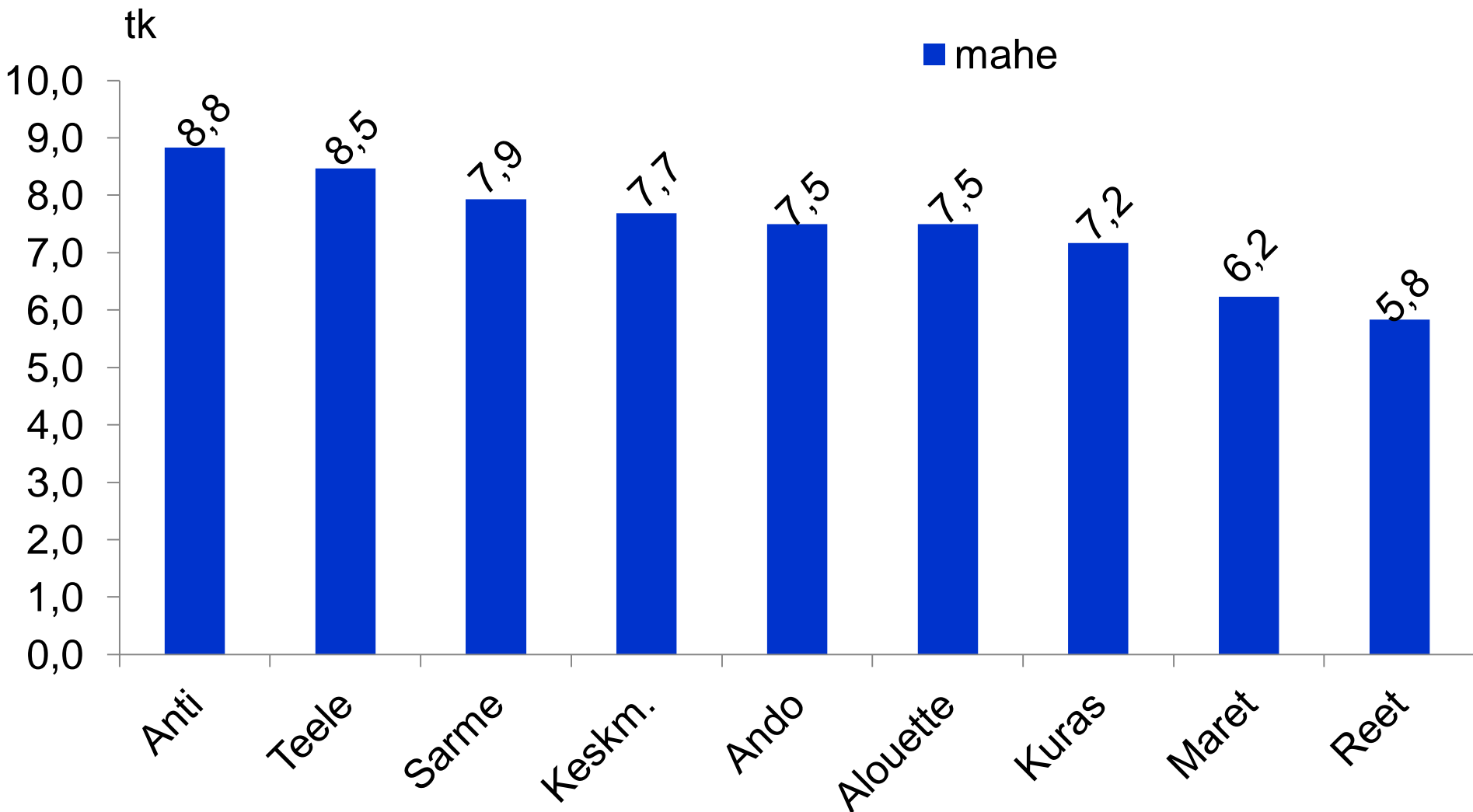
Keskmised mugula saagid 2019 a

Keskm 38,7 39,3

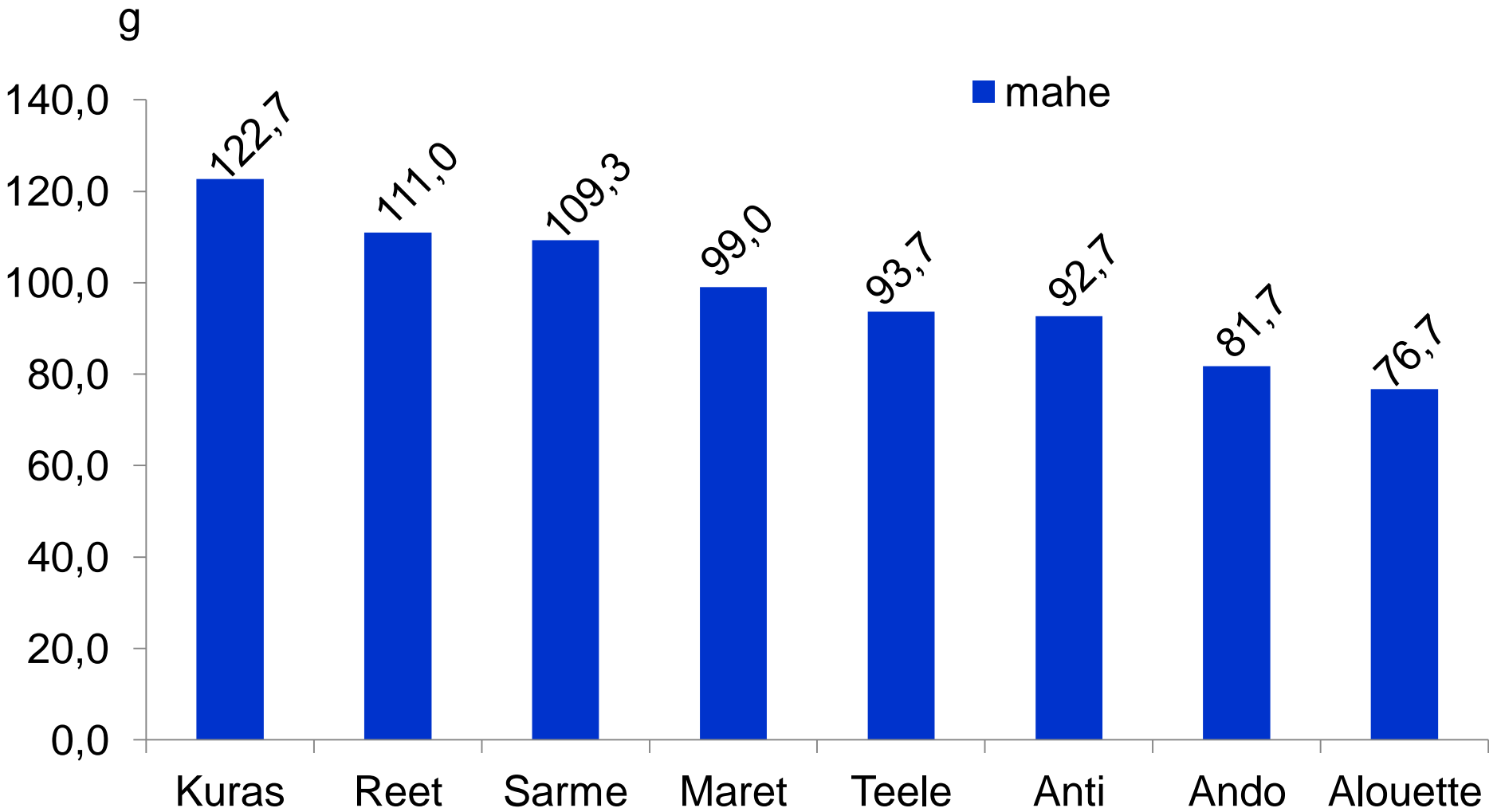
LSD 3,5 6,6

Keskmine mugulate arv pesas 2019 a

Keskm 7,7
LSD 0,7

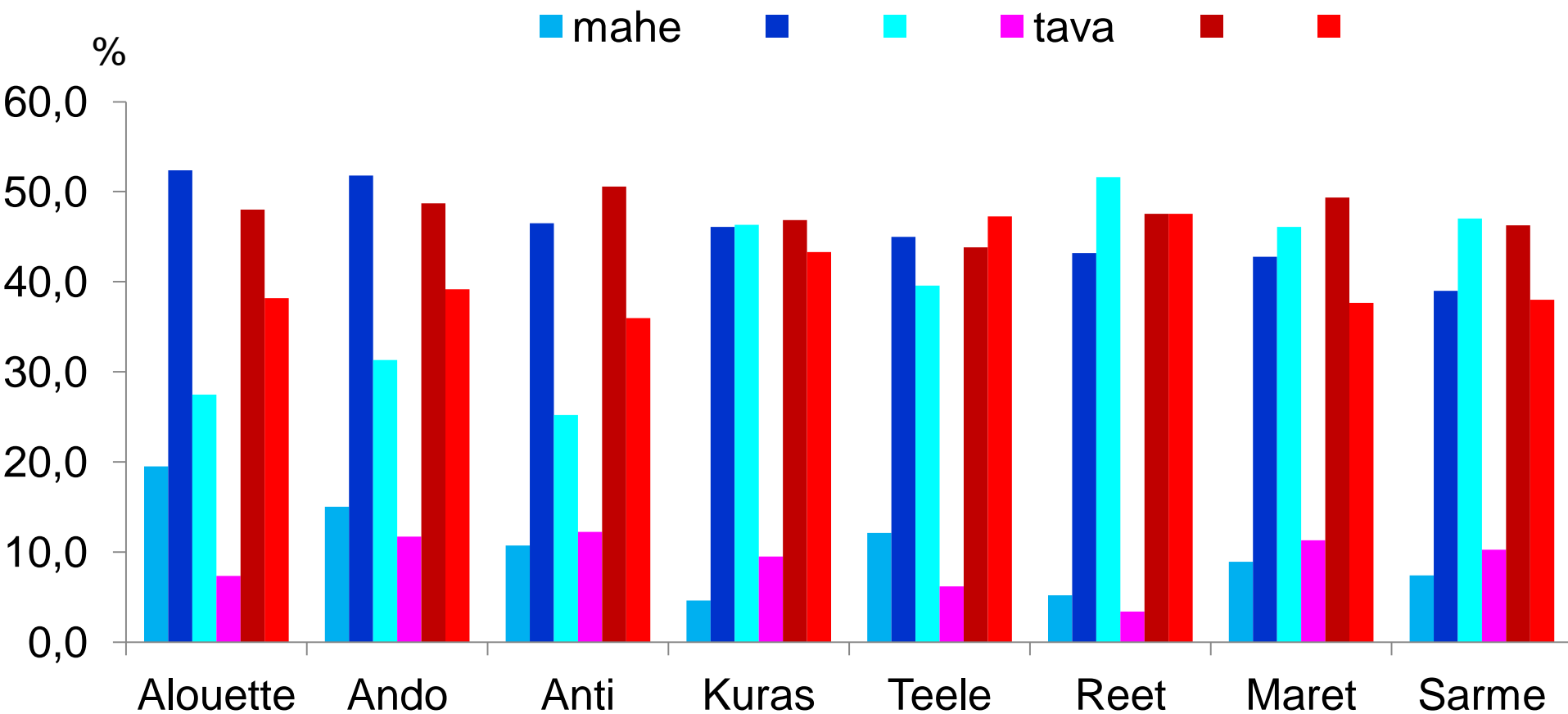
Keskmised mugula massid 2019 a

Keskm 91,6

LSD 9,1

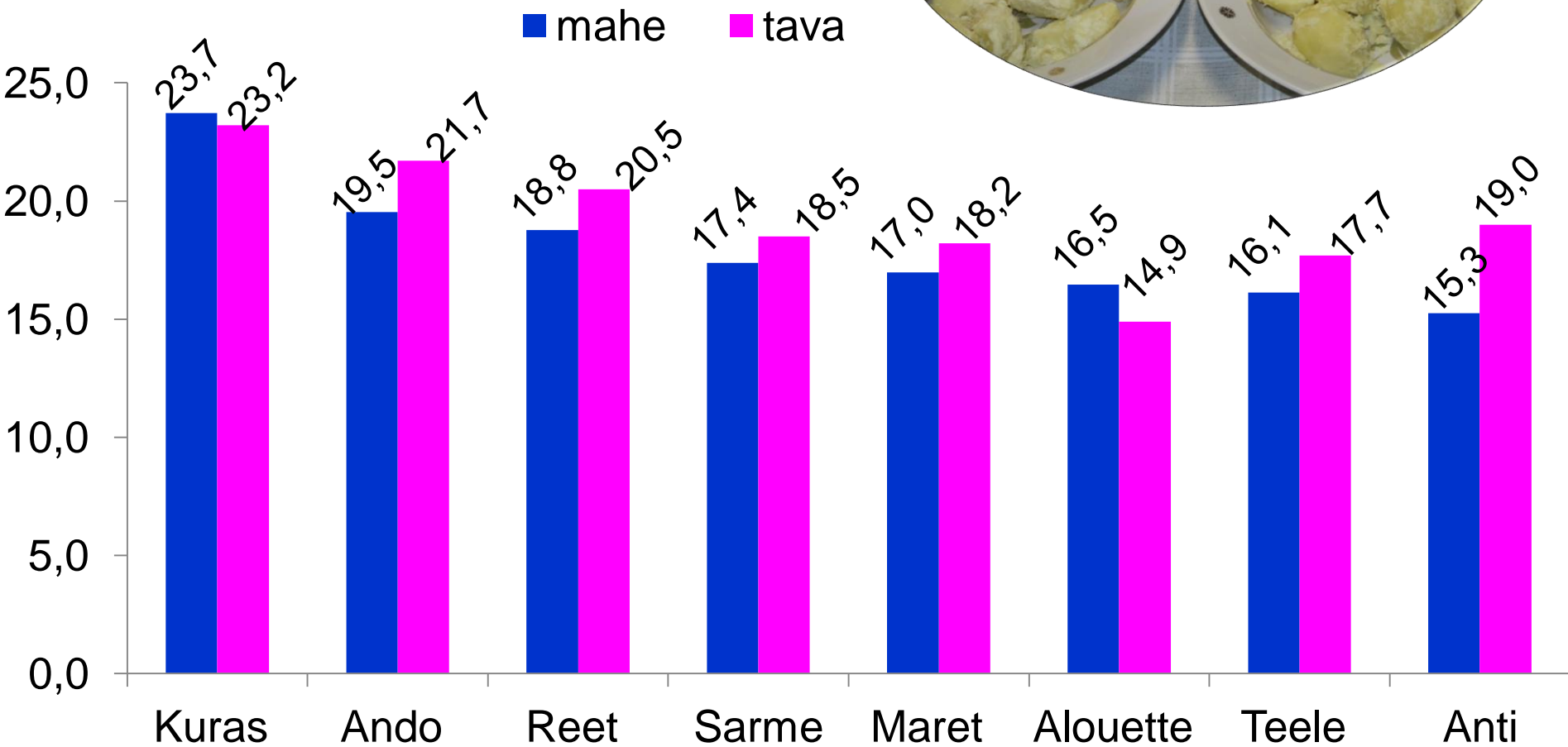
Mugulate struktuurianalüüsi tulemused 2019

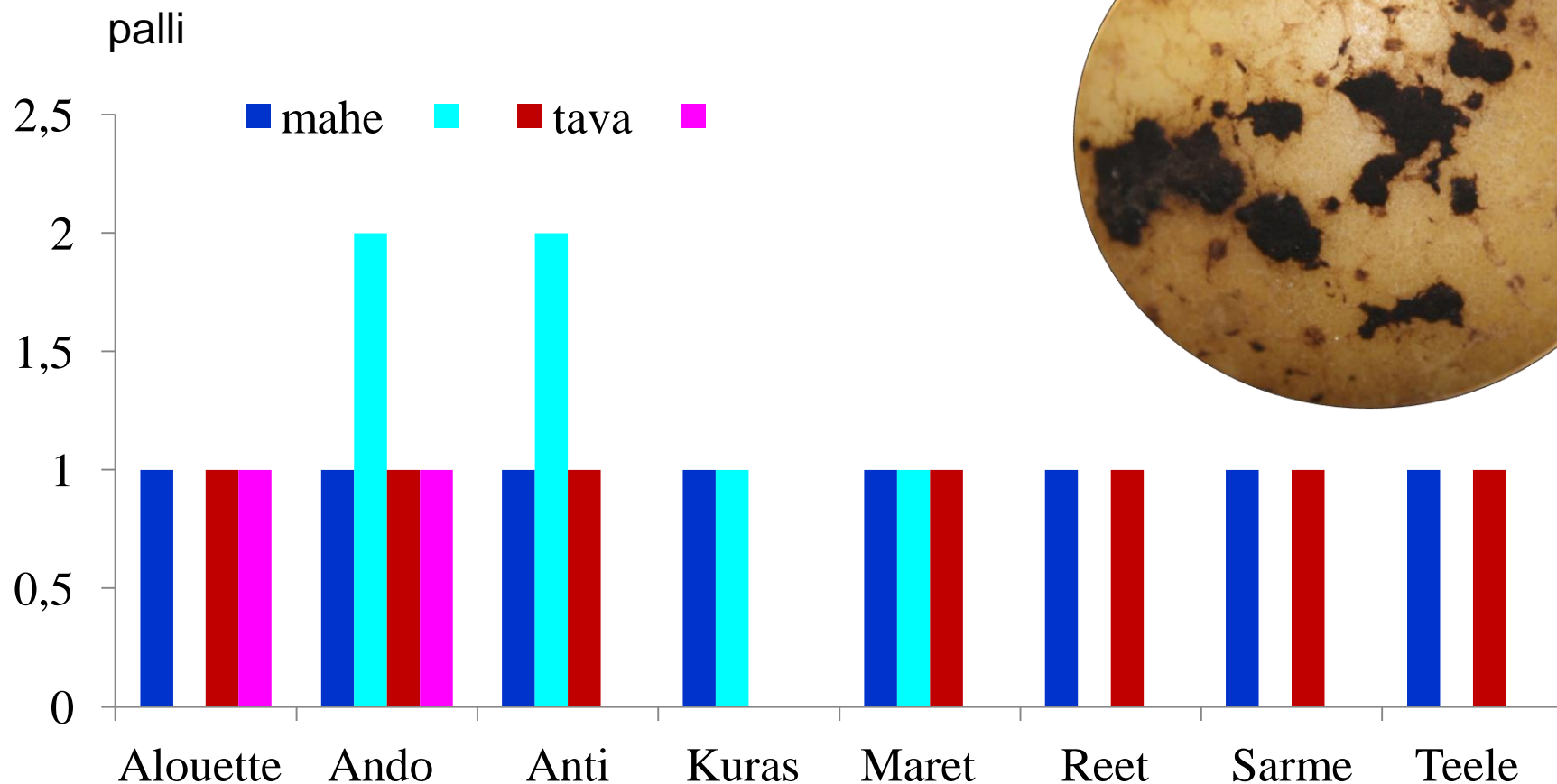
Keskm 13,7 47,5 35,3 9,0 47,6 40,9

LSD 5,6 7,2 9,1 4,0 9,2 10,9

Mugulate tärklise sisaldus 2019

Mugulate nakatumine hariliku ja mustkärnaga 2019

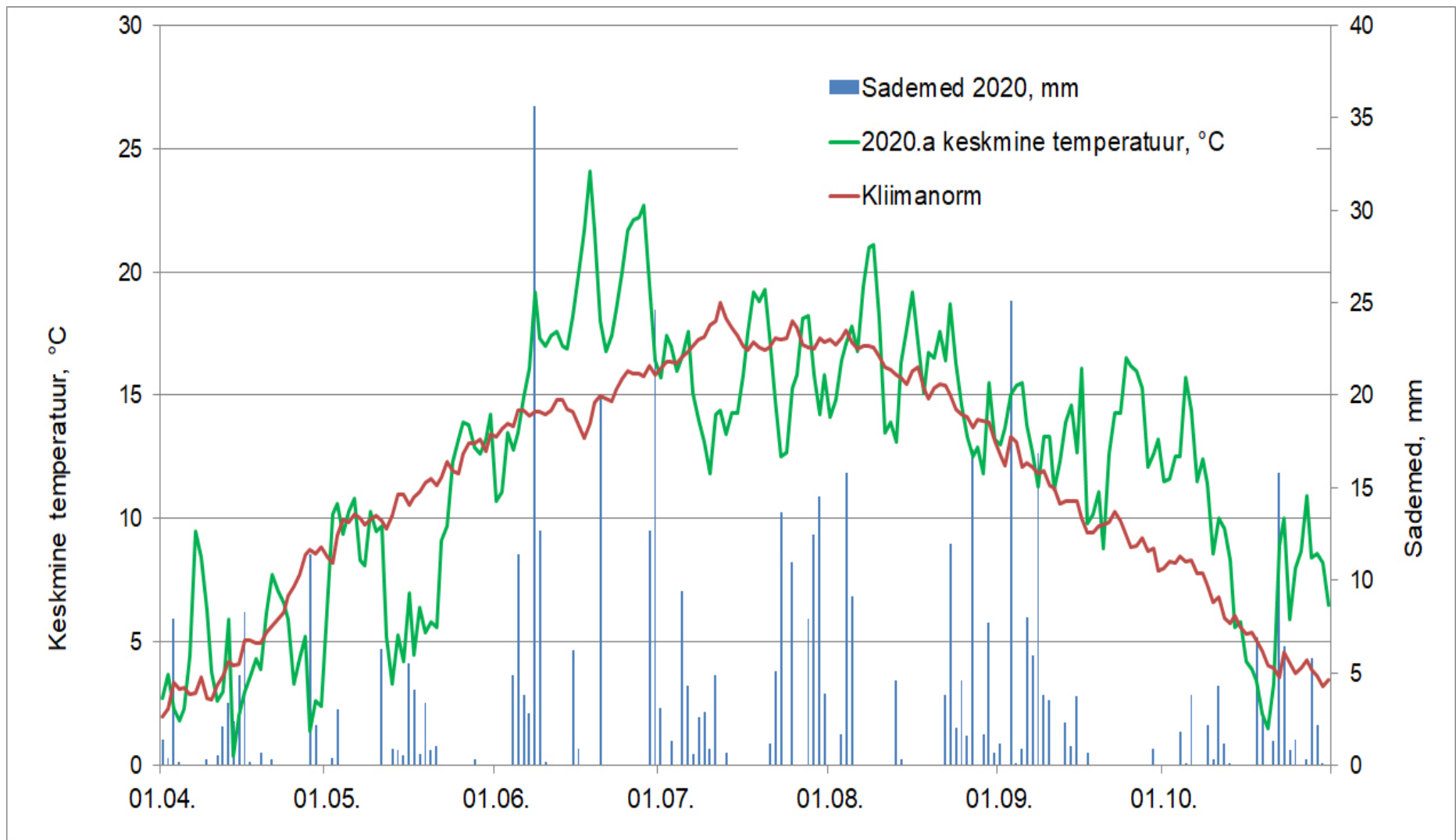

Mahekatsel tehtud tööd 2020

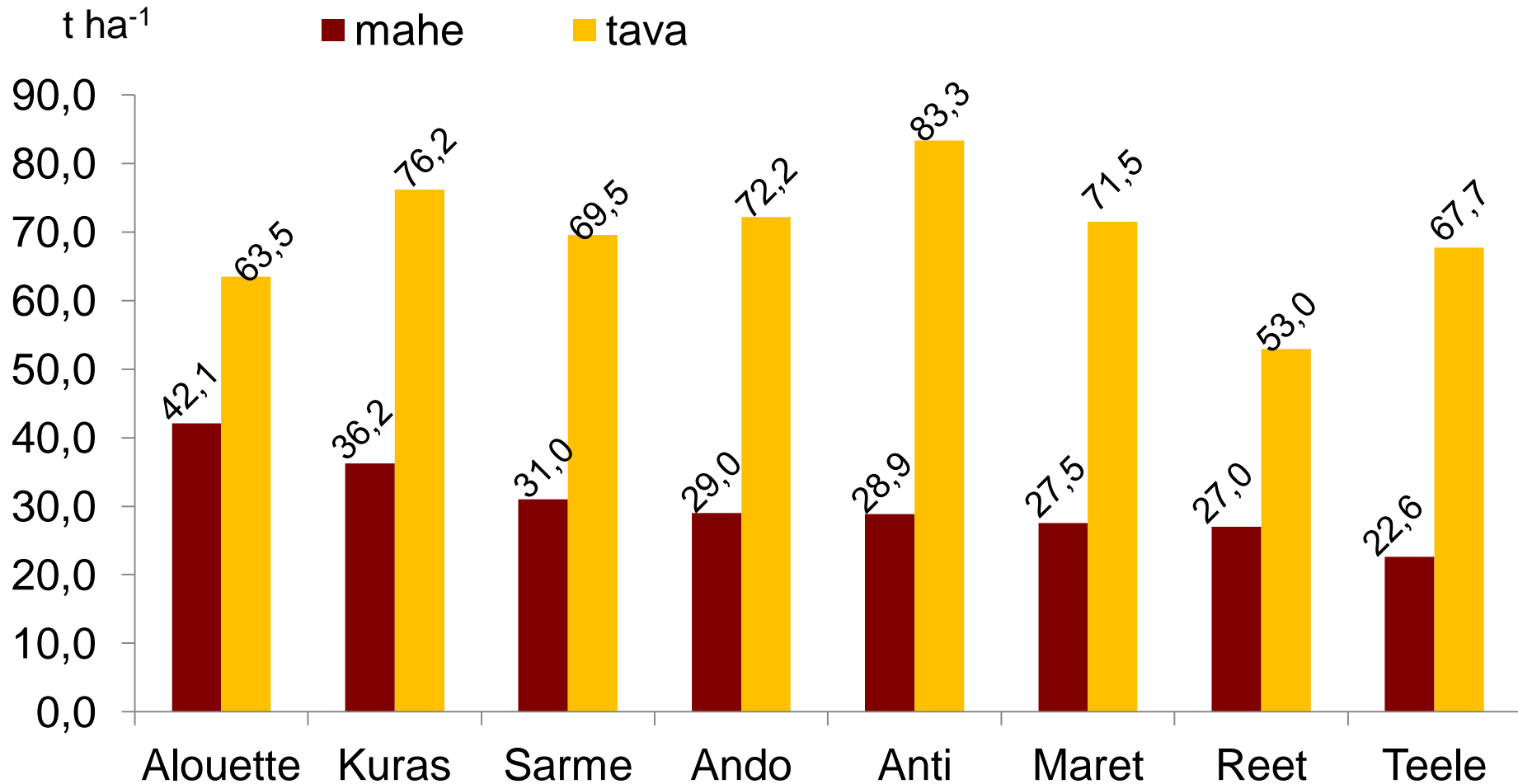
- ❖ Mustkesa künd sügisel
- ❖ 13. aprill kultiveerimine ja libistamine
- ❖ 8. mai sügavkobestus
- ❖ 15. mai kultiveerimine
- ❖ 25. mai kultiveerimine + vaod+ katse panek
- ❖ 8.juuni I muldamine + äestamine
- ❖ 17. juuni II muldamine
- ❖ 3. juuli III muldamine
- ❖ 8. juuli kõplamine
- ❖ 27. september koristus

Ilmastik 2020 Jõgeval

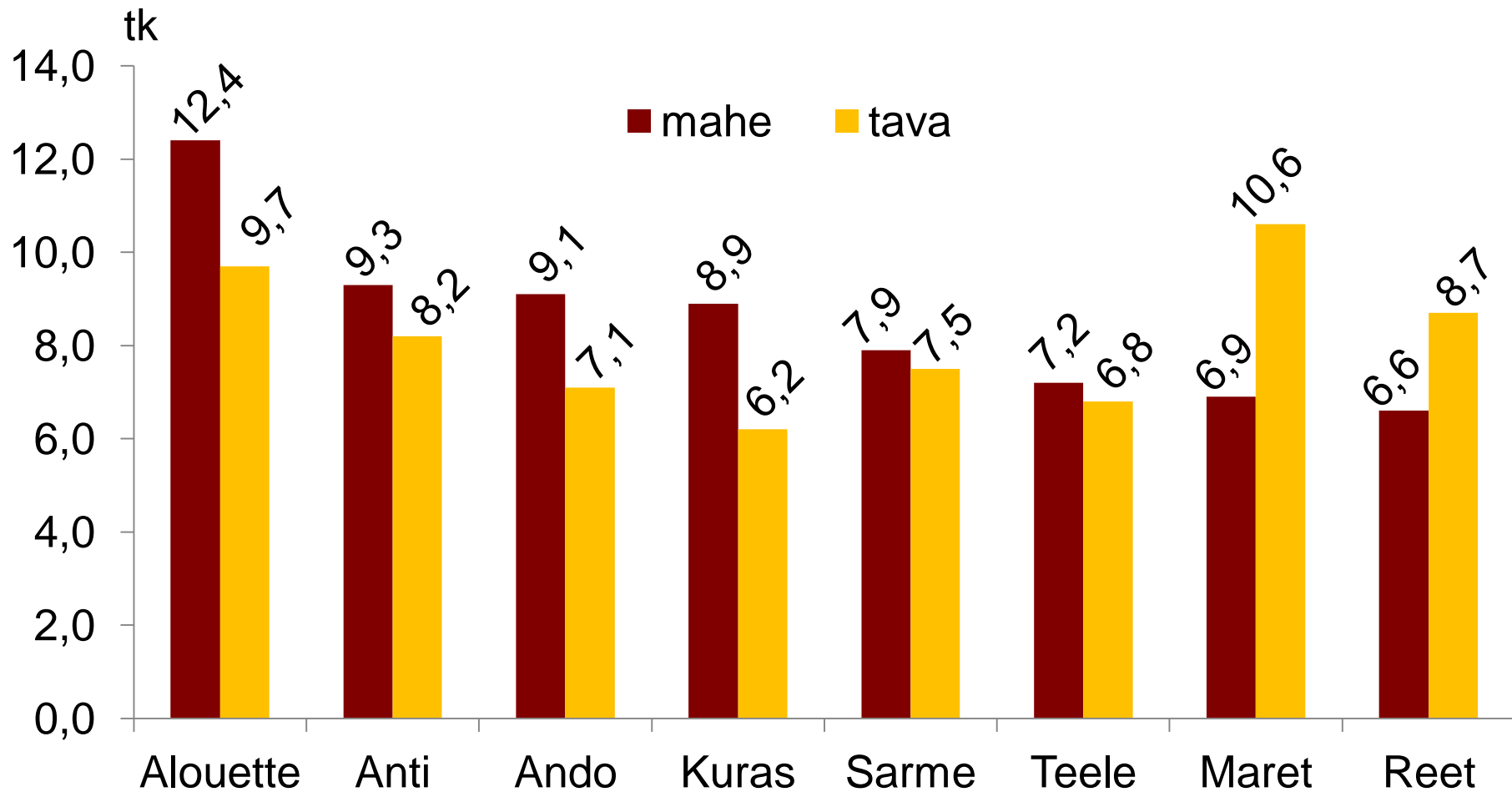
Keskmised mugula saagid 2020 a

Keskm 30,6 70,9

LSD 7,3 16,8

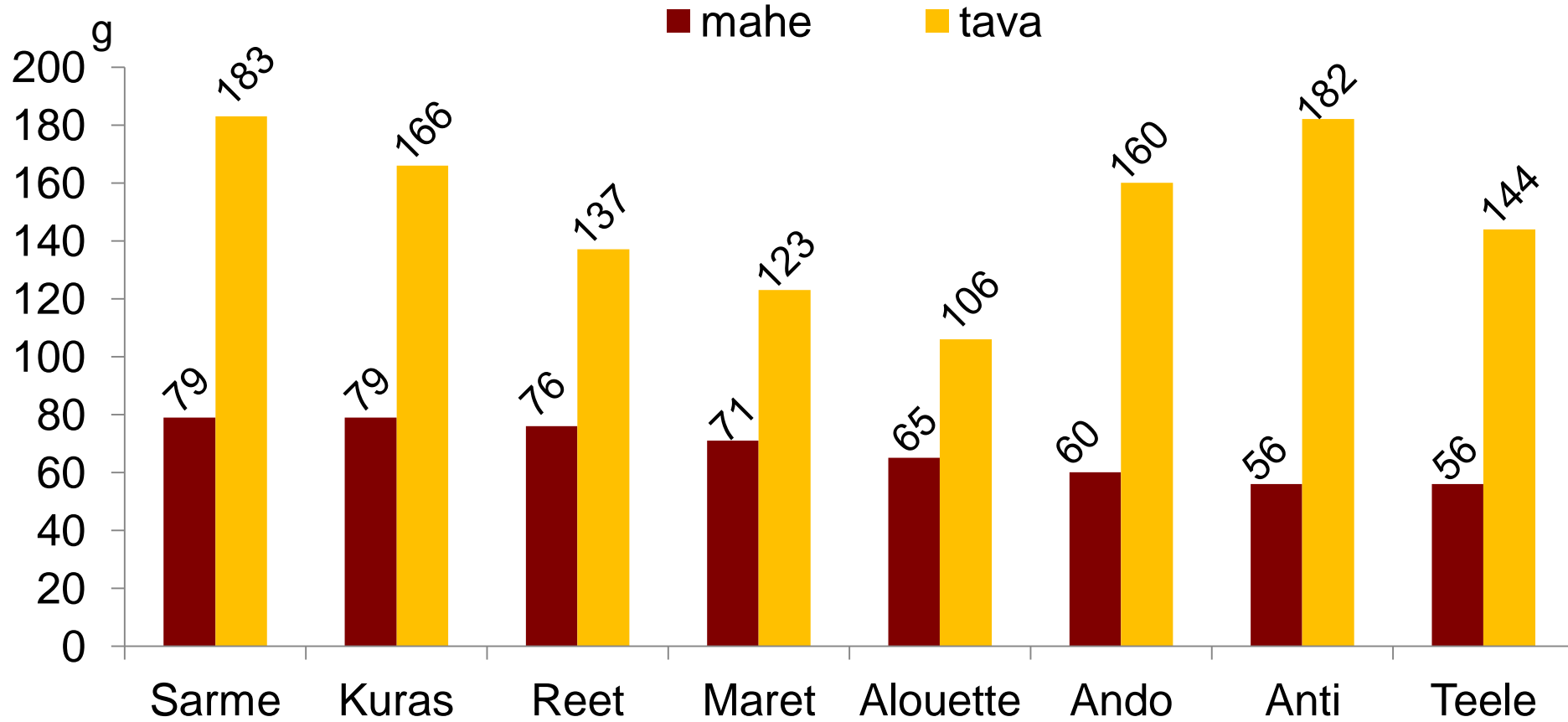
Keskmine mugulate arv pesas 2020 a

Keskm   8,8   7,4

LSD   2,9   2,3

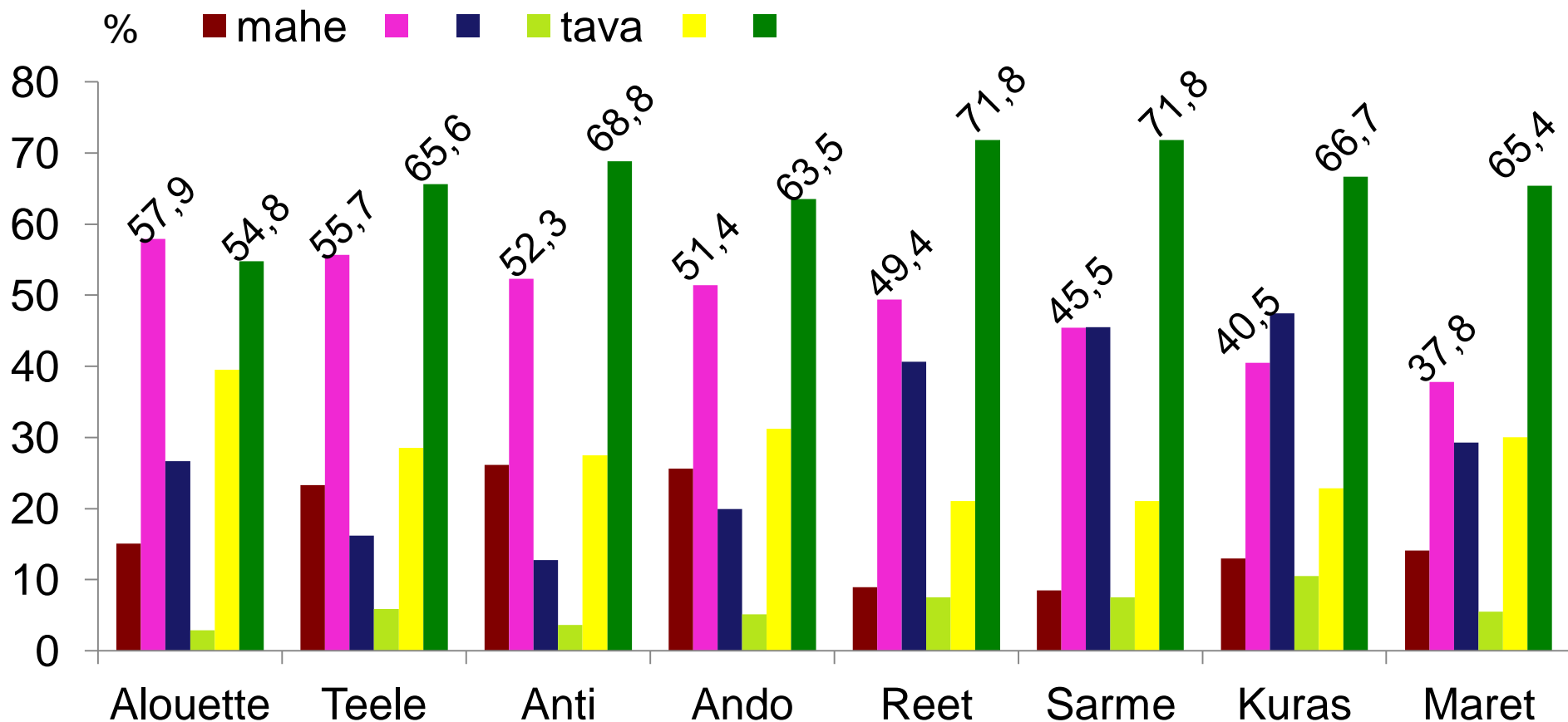
Keskmised mugula massid 2020 a

Keskm 65,4 147,4

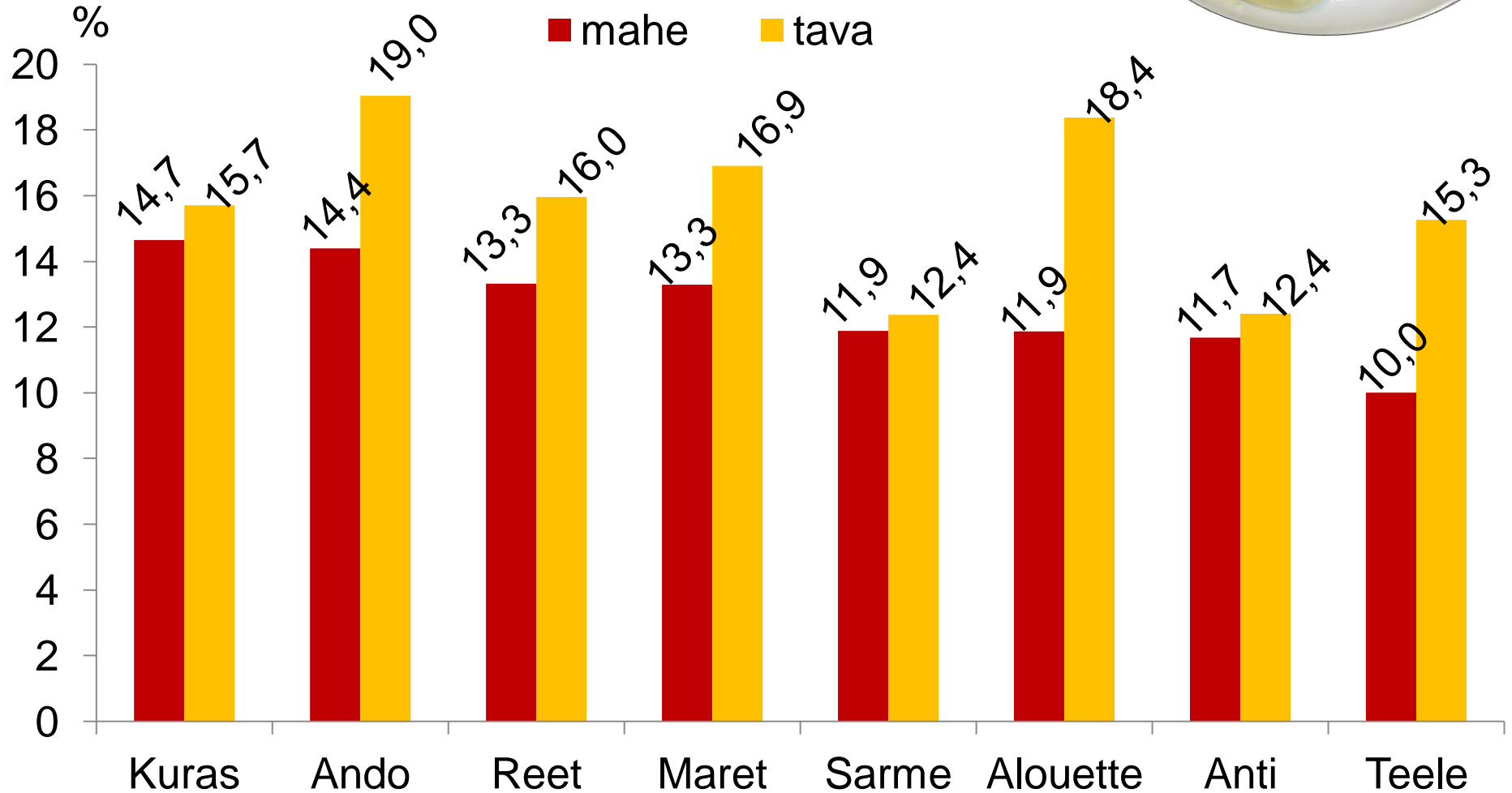
LSD 13,5 47,5

Mugulate struktuurianalüüsi tulemused 2020

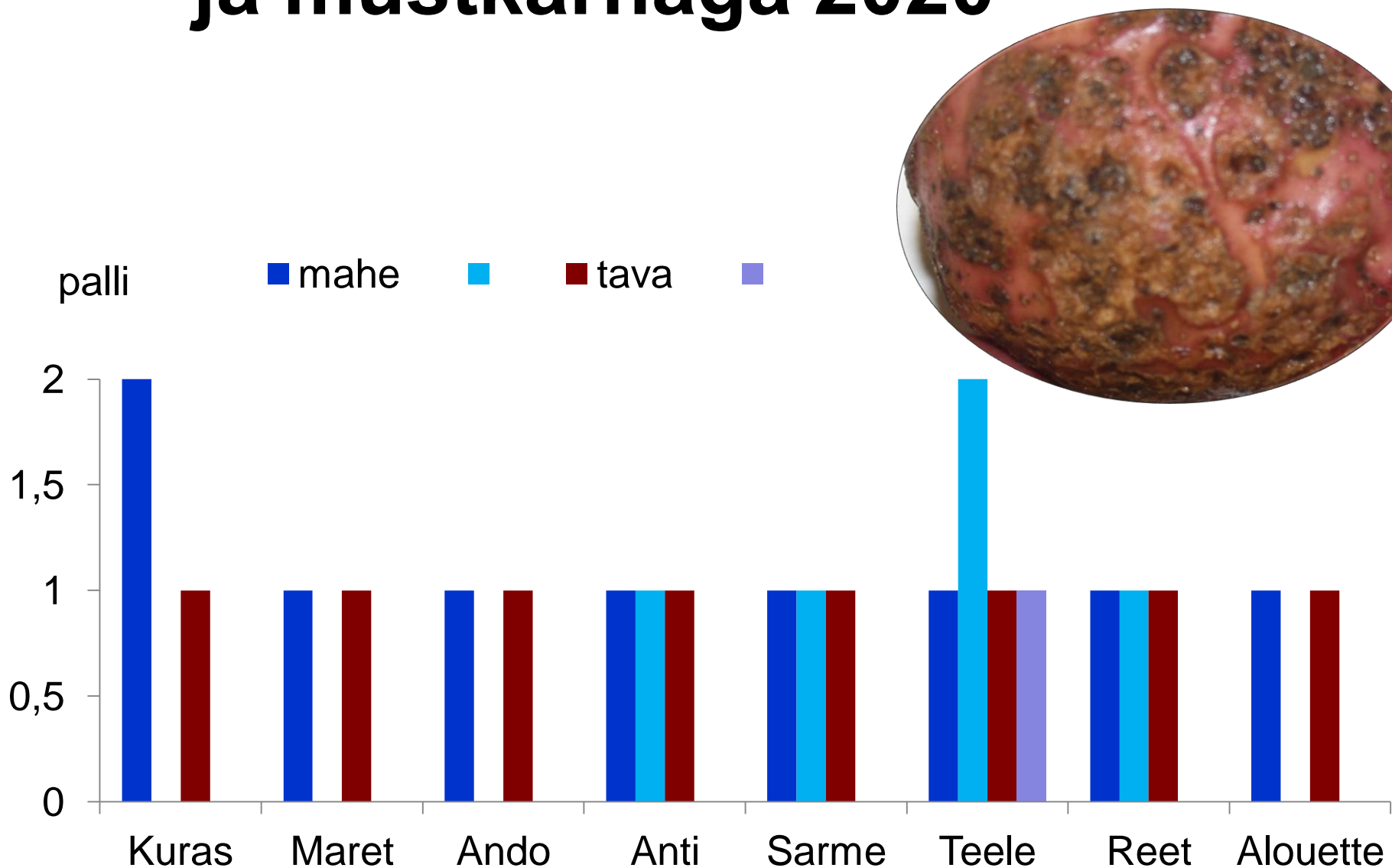

	mahe	Pink	Dark Blue	tava	Yellow	Dark Green
Keskm	22,5	47,1	27,8	5,8	30,9	63,2
LSD	20,9	17,1	11,7	3,8	10,7	10,3

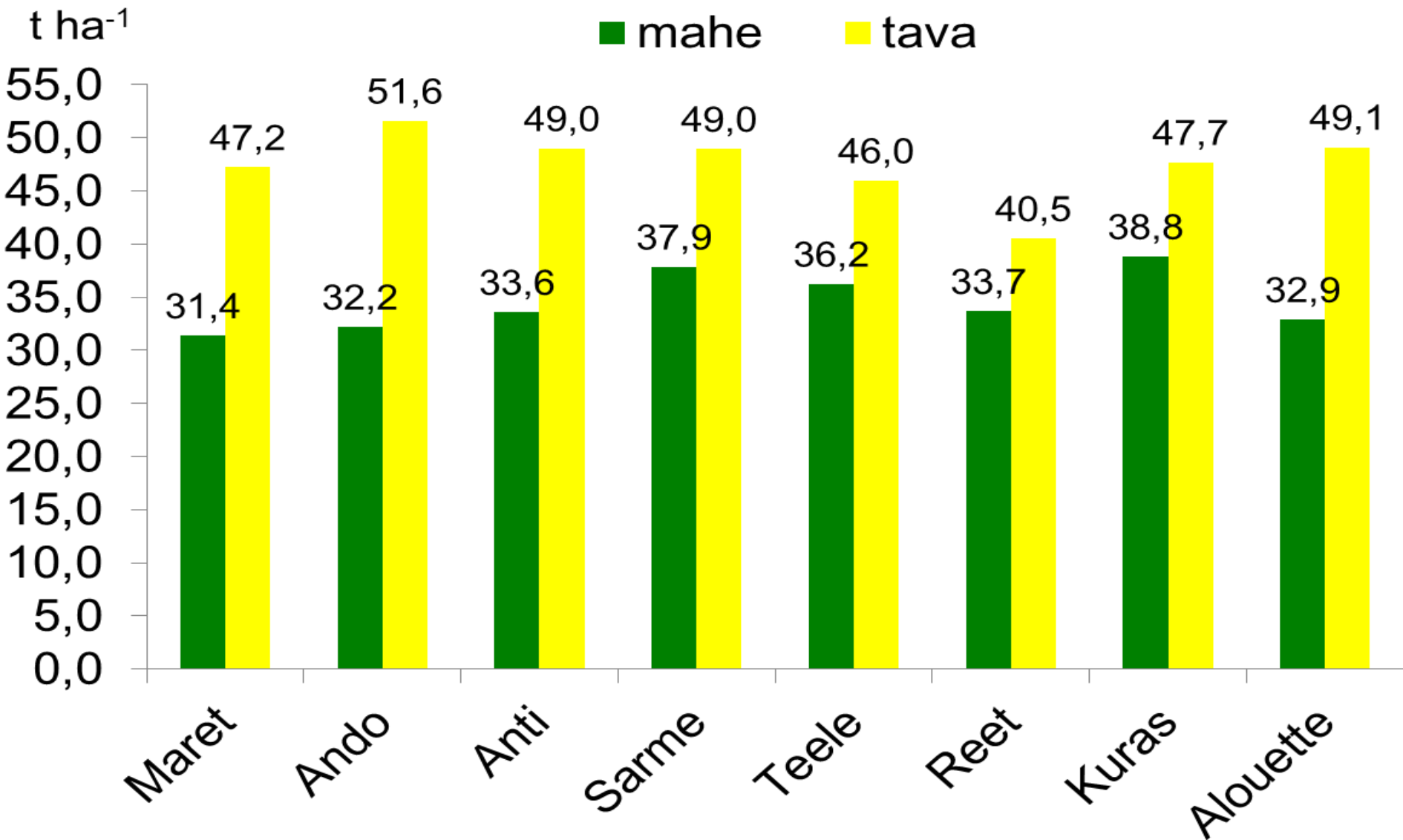
Mugulate tärklise sisaldus 2020

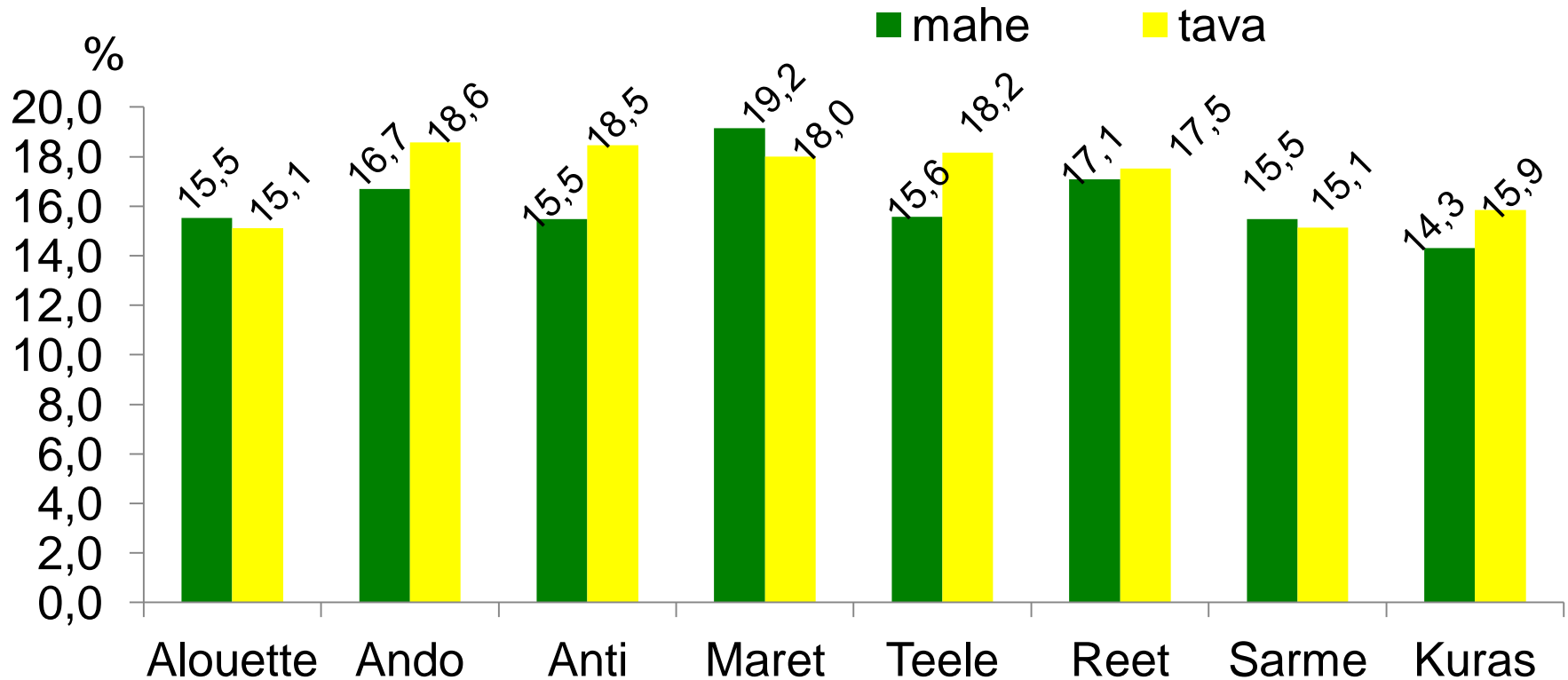
Mugulate nakatumine hariliku ja mustkärnaga 2020

Keskmiised mugula saagid 2018–2020 a

Mugulate tärklise sisaldus 2018–2020

TÄNAN KUULAMAST!

- ❖ Mahetingimustes sobivad kasvatada ainult lehemädanikukindlamad sordid
- ❖ Maheväetis Must Pärl annab hea tulemuse kuivadel aastatel

